

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK
INSTYTUT KULTURY EUROPEJSKIEJ
UNIwersYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU
GNIEŹNIEŃSKIE STUDIA EUROPEJSKIE — SERIA MONOGRAFIE
T. XIX

RACHEL ELIOR

DYBUKI I KOBIETY ŻYDOWSKIE W HISTORII SPOŁECZNEJ, MYŚLI MISTYCZNEJ I FOLKLORZE

Przekład z języka angielskiego oraz wstęp
Katarzyna Kornacka

Redaktor serii
Leszek Mrozewicz

Poznań–Gniezno 2014

WYDAWNICTWO POZNAŃSKIEGO TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK
POZNAŃ SOCIETY FOR THE ADVANCEMENT OF ARTS AND SCIENCES
www.ptpn.poznan.pl dystrybucja@ptpn.poznan.pl

Główny redaktor wydawnictw PTPN

Danuta Konieczka-Śliwińska

Studia Europaea Gnesnensia – Seria monografie, t. XIX

Redaktor serii
Leszek Mrozewicz

Przełożono z wydania angielskojęzycznego,
Dybbuks and Jewish Woman in Social History, Mysticism and Folklore,
URIM PUBLICATIONS, Jerusalem–New York,
copyright © 2008 by Rachel Elior, ISBN 978-965-524-08

Recenzenci wydania polskiego
Stefan Konstańczak, Tomasz Sikora

Redaktor prowadzący
Marta Andrzejak

Redakcja językowa
Anna Mazurkiewicz-Szczyszek

Projekt okładki
Dariusz Jabłoński

Copyright by Rachel Elior & IKE & PTPN, Poznań 2014

ISBN 978–83–7654–320–8
ISSN 2082–596X

Adres redakcji
ul. Kostrzewskiego 5–7, 62–200 Gniezno
tel. 61 4237000, 61 4237019, faks 61 4237002
e-mail: seg@amu.edu.pl

Publikacja dofinansowana przez Urząd Miejski w Gnieźnie

SPIS TREŚCI

Wstęp (Katarzyna Kornacka)	7
„Dziękuję Ci, Boże, że nie uczyniłeś mnie kobietą!”	7
Kategorie binarne i anomalne w tradycyjnej społeczności żydowskiej.....	9
Mit jako narzędzie tworzenia i podtrzymywania porządku społecznego.....	13
Dedykacja do wydania polskiego	19
Wstęp do wydania angielskiego	21
„Jak Zofia i Marcelina, i Ela”	23
„Głosy mówiące, światy milknące, głosy zamilkłe”	49
Wprowadzenie	49
Społeczne tło fenomenu dybuka w tradycyjnym świecie od XVI do XVIII stulecia	54
Konteksty pojęcia „dybuk”	63
Dybuk w przestrzeni publicznej	71
Dybuk i czary	76
Duchy podczas ceremonii egzorcyzmowania	80
Kabalistyczna geneza	86
Egzorcyzm i unifikacja: pomiędzy wygnaniem dybuka a ceremonią ślubną	92
„Pomiędzy dwoma światami (Dybuk)” – S. An-ski	101